

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.158/2014/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Léhmann György ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (címe) II. rendű és III.rendű felperes neve (címe) III. rendű felpereseknek - a Dr. Mészáros Judit ügyvéd (címe) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének a megállapítása iránti perében a Nyíregyházi Törvényszék 12.P.20.125/2013/22. számú ítélete ellen a felperesek által 23. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja; megállapítja, hogy a peres felek között 2007. december 13-án x számon létrejött kölcsönszerződés 3. pontjának azon rendelkezése, hogy *„A Bank a Szerződésben meghatározott kamatot, díjat, illetve egyéb feltételeket a Szerződésben foglaltakra vonatkozó pénzügyi feltételek, valamint a vonatkozó kockázatok változását felismerve, ahhoz igazodva egyoldalúan jogosult megváltoztatni. Ezen módosításról az Adóst 15 nappal megelőzően Hirdetményben tájékoztatja.”* - érvénytelen.

Megállapítja, hogy a rendelkezés a szerződéskötés napjától, 2007. december 13-tól kezdődően nem jelent kötelezettséget a felperesekre nézve.

Mellózi a felpereseknek az alperes javára perköltségben, valamint a III. rendű felperesnek az állam javára eljárási illetékben marasztalását. Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül egyetemlegesen az I., II. és III. rendű felperesek részére 40 000 (Negyvenezer) forint összegű együttes első- és másodfokú perköltséget, valamint az államnak - külön felhívásra - 36 000 (Harminchatezer) forint elsőfokú és 48 000 (Negyvennyolcezer) forint másodfokú eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s:

2007. december 13-án egyrészről az alperes mint hitelező bank, másrészről az I., II. és III. rendű felperesek mint adósok között ingatlan vásárlásához állami készfizető kezességvállalással nyújtott üzleti feltételű hitelhez elnevezésű kölcsönszerződés jött létre, amely értelmében az alperes 15 000 000 Ft vételárú lakásingatlan vásárlásához, 600 000 Ft saját erő és 900 000 Ft lakásépítési kedvezmény mellett, svájci frank devizanemben nyilvántartott, de forintban nyújtott és visszafizetendő 12 000 000 Ft (80 640 svájci frank) összegű kölcsönt nyújtott a felperesek részére; a felperesek vállalták a kölcsön összegét 300 havi részletben, változó mértékű, a szerződéskötéskor 2,9 % ügyleti kamat, valamint változó mértékű, a szerződéskötéskor 1 % kezelési költség mellett visszafizetni.

A kölcsönszerződés 3. pontja értelmében a bank a szerződésben meghatározott kamatot, díjakat, illetve egyéb feltételeket a szerződésben foglaltakra vonatkozó pénzüpi feltételek, valamint a vonatkozó kockázatok változását felismerve, ahhoz igazodóan egyoldalúan jogosult megváltoztatni úgy, hogy a módosításról az adósokat 15 nappal megelőzően hirdetményben tájékoztatja.

A kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg a felperesek által aláírt kockázatteltáró nyilatkozat szerint a szerződés részét képező Üzletszabályzatot és Általános Szerződési Feltételeket a felperesek megismerték, elolvasták és megértették.

A szerződéskötés időpontjában hatályos Lakossági Hitelek Általános Szerződési Feltétele 5.1. pontja értelmében a bank kifejezetten fenntartja magának a jogot, és az ügyfél elismeri a bank azon jogát, hogy új kölcsöntípus bevezetésekör az ÁSZF rendelkezéseit kiegészítse, továbbá, hogy a bel- és külföldi pénzügyi piaci viszonyok, a jogszabályok, hatósági előírások, a banki üzletpolitika vagy a kölcsönszerződésben foglalt szolgáltatásra, valamint az ügyfélre vonatkozó kockázat megváltozására tekintettel, ahhoz igazodva egyoldalúan módosítsa a hatályos ÁSZF rendelkezéseit, illetve a hirdetményben és az egyedi üzletszerződésben meghatározott kondíciókat. A rendelkezés 2010. január 1. napjától hatályos szövege szerint a bank kifejezetten fenntartja magának a jogot, és az ügyfél elismeri a bank azon jogát, hogy új kölcsöntípus bevezetésekör az ÁSZF rendelkezéseit kiegészítse, továbbá hogy a bank tevékenységére, működési feltételeire vonatkozó, vagy azt érintő jogszabályváltozás, jegybanki rendelkezés vagy a bankra kötelező egyéb szabályozók megváltozása, a jegybanki alapkamat és egyéb jegybanki kamatlábak változása, a pénzüpi forrásszerzési lehetőségek és költségek változása, a fogyasztói árindex változása, az állami kamattámogatások változása és/vagy megszűnése, a hitelezők közteher-fizetési (pl. adó) kötelezettségének megváltozása, kötelező tartalékolási szabályok változása, valamint a kölcsönszerződésben foglalt szolgáltatásra vagy az ügyfélre vonatkozó kockázat megváltozására (ideértve az adós hitelképességének és a biztosítékok értékében bekövetkezett változást is) tekintettel, ahhoz igazodva egyoldalúan módosítsa a hatályos ÁSZF rendelkezéseit, illetve a hirdetményben és az egyedi ügyfélszerződésben meghatározott kondíciókat.

Az Általános Szerződési Feltételek 5.3. pontja szerint ha az ügyfél a módosítás ellen, annak hatálybalépéséig írásban nem tiltakozik, azt általa elfogadottnak kell tekinteni. Ha az ügyfél

az ÁSZF, az egyedi ügyfélszerződés, illetve a hirdetmény módosításával nem ért egyet, és az ellen írásban tiltakozik, a bank úgy tekinti, hogy az ügyfél az adott kölcsönszerződésre vonatkozó feltételek szerint, ezek hiányában pedig a módosítás hatályba lépésének napjára a bankkal kötött kölcsönszerződését felmondta. Ebben az esetben a bank és az ügyfél legkésőbb a felmondási idő végéig kötelesek egymással elszámolni, az ügyfél köteles a fennálló teljes tartozását a banknak hiánytalanul megfizetni.

Az Általános Szerződési Feltételek 6.3. pontja szerint a bank fenntartja magának a jogot, hogy változó kamatozású hitelek esetén a hitel futamideje alatt bármikor, illetve támogatott hitelek esetén jogszabályban meghatározott keretek között a pénzügyi, devizapiaci és jogszabályi feltételek változását felismerve, ahhoz igazodva egyoldalúan megváltoztassa az ügyleti kamatlábat. A kamatláb havi törlesztésű kölcsön esetén a kamatfizetés esedékességének időpontjában, egyösszegű törlesztésű kölcsön esetén pedig a változás hatályba lépésének napján változik. Amennyiben a módosítás az ügyfél hátrányára történik, a bank ezen módosításról, illetve annak hatályba lépéséről az adóst a módosítás hatályba lépését 15 nappal megelőzően hirdetményben tájékoztatja.

A kölcsönszerződés megkötésének a napján a felek között a kölcsön visszafizetésének biztosítékeként a megvásárolni kívánt ingatlanra jelzálogszerződés, valamint lakásvásárlási kedvezmény nyújtásáról szóló szerződés és megelőlegező kölcsönről szóló szerződés is létrejött.

Az ügyleti kamat mértékét az alperes 2008. június 25-től 5,15 %-ra, 2008. szeptember 25-től 5,4 %-ra, 2008. november 25-től 5,8 %-ra emelte.

A kölcsönszerződést a felek 2009. április 15-én 12 havi törlesztési könnyítés tárgyában, 2010. október 21-én 18 havi törlesztési könnyítés tárgyában, 2012. június 20-án 60 hónap időtartamban rögzített 180 forint/svájci frank árfolyamon törlesztés tárgyában módosították.

A felperesek módosított keresetükben kérték annak a megállapítását, hogy a 2007. december 13. napján megkötött kölcsönszerződés 3. pontjának azon rendelkezése, amely szerint *„A Bank a Szerződésben meghatározott kamatot, díjakat, illetve egyéb feltételeket a Szerződésben foglaltakra vonatkozó pénzügyi feltételek, valamint a vonatkozó kockázatok változását felismerve, ahhoz igazodva egyoldalúan jogosult megváltoztatni. Ezen módosításról az Adóst 15 nappal megelőzően Hirdetményben tájékoztatja”,* mint tisztességtelen szerződési feltétel, semmis. Kérték annak a megállapítását, hogy a rendelkezés 2007. december 13-tól, a szerződés megkötésétől kezdődően nem jelent kötelezettséget a felperesekre nézve. Az alperessel szemben perköltség igényt is előterjesztettek. Előadták, hogy a sérelmezett rendelkezés az arányosság, átláthatóság, szimmetria, előreláthatóság követelményével ellentétes, egyoldalúan, kontroll nélkül lehetőséget biztosít az alperes számára a hiteldíj bármely összetevőjének a fogyasztó hátrányára történő módosítására, annak szövegezése miatt a felperesek nem tudják megállapítani, hogy milyen körülmények alapján és milyen mértékben kerülhet sor a terheik növekedésére.

Az alperes a kereset elutasítását, a felpereseknek perköltségében marasztalását kérte azzal, hogy a szerződés egyoldalú módosítását lehetővé tevő rendelkezés a hatályos jogszabályoknak megfelelt, érthetően került megfogalmazásra, objektív körülményeken alapult, ezért nem minősül tisztességtelen szerződési feltételnek.

Az elsőfokú bíróság a 2014. január 15. napján kelt 22. számú ítéletével a felperesek keresetét elutasította. Kötelezte a felpereseket, hogy fizessenek meg az alperesnek 15 napon belül egyetemlegesen 30 000 Ft perköltséget. Kötelezte a III. rendű felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 36 000 Ft eljárási illetéket.

Az ítélet indokolása szerint a perbeli szerződés fogyasztói szerződés, a sérelmezett rendelkezése általános szerződési feltételnek, illetve fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételnek minősül. A feltétel azért nem egyedileg megtárgyalt, mivel annak meghatározásába a felpereseknek beleszólásuk nem volt, mert csak a szerződéses konstrukciók közül választhattak, de a kiválasztott szerződésnek az egyoldalú módosítást tartalmazó rendelkezéseire ráhatásuk nem lehetett. Nem találta azonban az elsőfokú bíróság a sérelmezett rendelkezést tisztességtelen szerződési feltételnek, mivel tartalmazta azon okokat - pénzüpiaci feltételek, kockázatok változása -, amelyek esetében az alperes a kamatot, díjakat, egyéb feltételeket jogosult megváltoztatni, és ezek az okok alapos okoknak minősülnek. Rámutatott arra, hogy hosszú távú szerződések esetében a gazdasági környezetben következhetnek be olyan változások, amelyek indokoltá teszik az eredetileg meghatározott feltételek változtatását. Kétségtelenül a hosszú távú szerződés megkötésekor a felperesek és az alperes sem lehettek tisztában előre azzal, hogy milyen mértékű lesz a kamat és kezelési költség, azonban amikor a felperesek hosszú távra igen jelentős mértékben adósodtak el, minimális követelmény lett volna részükről, hogy valamennyi szerződési feltételt áttanulmányozzák, és amennyiben azzal kapcsolatban kérdésük van, azokat feltegyék, megkíséreljenek minden információt beszerezni, ami a megfontolt döntéshez szükséges; nem eredményezi a szerződési feltétel tisztességtelenségét, amennyiben a felperesek nem így jártak el. A szerződés lehetővé tette, hogy az ügyfél a szerződésmódosítást ne fogadja el akként, hogy ez esetben részéről felmondottnak tekintendő a jogviszony, amely ugyan nem eredményez számára kedvezőbb helyzetet, azonban ez a tény még nem teszi tisztességtelenné az egyoldalú módosításra jogosító rendelkezést. Mindezek alapján jogalap hiányában az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét elutasította. A Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes felpereseket az alperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (3) bekezdése szerinti ügyvédi munkadíj mint perköltség megfizetésére, továbbá a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján a felperesek a Pp. 51. §-ának a) pontja szerinti kényszerű pertársaságára figyelemmel egyedülként személyes költségmentességben nem részesülő III. rendű felperest kötelezte a teljes eljárási illeték megfizetésére.

Az ítélettel szemben a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben kérték az ítélet megváltoztatását, a keresetüknek való helyt adást, az alperesnek első- és másodfokú

perkölségükben marasztalását. Előadták, hogy az elsőfokú bíróság tévesen foglalt állást úgy, hogy a sérelmezett szerződési kikötés nem volt tisztességtelen. Ehhez képest a 2/2012. (X.10.) PK vélemény figyelembe vételével a rendelkezés számos, az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó követelménynek nem felel meg: az ok-lista túl általános; az objektivitás elve is sérül, hiszen az alperes saját elhatározásán múlik, hogy költségeit emeli vagy csökkenti; egyik ok sem felel meg az átláthatóság elvének, nem állapítható meg, hogy az okok milyen mértékben hatnak közre az egyoldalú szerződésmódosításban, milyen mértékben adnak lehetőséget az alperesnek a kamatköltség emelésére. Rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság indokolása több, hasonló tárgyú ítélet megállapításaival ellentétes következtetésekre jutott.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helyes indokai alapján való helybenhagyását, a felpereseknek másodfokú perkölségében marasztalását kérte.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja szerint tárgyaláson kívül bírálta el, és azt a következők szerint alaposnak találta:

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetéseivel az ítélet tábla azonban nem értett egyet.

A perbeli hitelintézet által magánszemélyeknek lakás vásárlásához svájci frankban megállapított és nyilvántartott, forintban folyósított, és az esetleges árfolyamváltozások figyelembevételével forintban törlesztett, 25 év futamidejű kölcsönszerződés mint egyrészről a fogyasztó, másrészről a gazdasági, szakmai tevékenysége körében szerződést kötő fél között létrejött szerződés a Ptk. 685. §-ának e) pontja szerint fogyasztói szerződés, a szerződéskötés napján hatályos, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 2. számú mellékletének 1.10. pontja szerint pénzkölcsön nyújtása tárgyában létrejött szerződés, amelynek a vételárát, a saját erőt, a lakásépítési kedvezményt, a finanszírozott összeget, a felek személyes adatait, a törlesztőrészek számát, összegét és devizanemét, a kölcsön végső lejáratát, a kamat, a kezelési költség és a teljes hiteldijmutató szerződéskori mértékét, a megvásárolni kívánt ingatlan adatait, a lakásvásárlás egyéb pénzügyi forrásait, valamint a választott szerződési konstrukciót meghaladó valamennyi rendelkezése, annak az elhelyezésétől függetlenül (a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt szerződésben, az általános szerződési feltételekben, az üzletszabályzatban, a vonatkozó hirdetményekben) a 2014. március 14. napjáig hatályos Ptk. (a továbbiakban: Ptk.) 205. és 209. §-ai szerint általános szerződési feltételnek és egyben fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételnek minősül. A feltétel egyedi megtárgyaltságának a hiányát az első fokú ítélet megfelelően állapította meg, annak indokaival az ítélet tábla egyetértett.

A szerződés semmisségét a bíróság ugyan hivatalból észleli, ha az a fogyasztó érdekében áll, de csak a kereseti kérelem keretei között. Olyan szerződési kikötés hivatalból vizsgálat tárgyát nem képezheti, melynek érvénytelensége a perbe vitt jogvita elbírálását nem érinti. Ebből következően az első- és másodfokú bíróságnak csak a keresetben konkrétan meghatározott szerződési rendelkezés semmisségéről kellett határoznia.

Az alperes a szerződéskötéskor hatályos Hpt. 210. §-ának (3) bekezdése alapján jogosult volt az ügyfélre kedvezőtlen, egyoldalú szerződésmódosítás jogát kikötni, önmagában e kikötés - ha nem minősül tisztességtelennek - még nem semmis. A hivatkozott törvényi előírás azonban csak az egyoldalú szerződésmódosítás formai feltételeit írja elő, de nem annulálja a Ptk.-nak az alkalmazott szerződési feltétel tartalmi követelményeire vonatkozó szabályait.

A szerződéskötés idejében hatályos szabályozás része volt a Ptk.-t módosító 1997. évi CXLIX. törvény 11. §-ának (4) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a Tanács a fogyasztóval kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen szerződési feltételekről szóló 93/13/EGK irányelvének megfelelést szolgáló, a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet, amely 1. §-ának (1) bekezdése határozta meg a fogyasztói szerződésben feltétlenül tisztességtelennek minősülő szerződési feltételeket („fekete lista”), és amely 2. §-a határozta meg a fogyasztói szerződésben az ellenkező bizonyításáig tisztességtelennek minősülő szerződési feltételeket („szürke lista”).

A 2006. március 1. napjától hatályos magyarországi szabályozás az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló kikötés tisztességtelen voltához a megtámadhatóság; a fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, valamint a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt kikötés tisztességtelenségéhez a semmisség jogkövetkezményét kapcsolja. Az egyes jogszabályhelyek értelmezése alapján a szerződéskötéskor hatályos szabályozás szerint a szerződési feltétel tisztességtelensége két esetkörben állapítható meg, amelyek közül az egyik esetkörben a jogalkotó által meghatározott körülmények fennállása esetén a bíróságnak kötelező megállapítani a feltétel tisztességtelenségét (ez a speciális szabályozás), míg a másik esetkörben a jogalkotó által meghatározott szempontok szerint a bíróság mérlegelési körébe tartozik, hogy a feltétel tisztességtelennek tekinthető-e (ez az általános szabályozás). A bíróság köteles megállapítani a feltétel tisztességtelenségét a Ptk. 209. §-ának (4) bekezdése alapján, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető, valamint a 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 1. §-ának (1) bekezdése a-j) pontjaiban és - ellenkező bizonyítás hiányában - a 2. §-ának a-j) pontjaiban nevesített feltételek esetén. Egyébként a speciális feltételek hiányában a Ptk. 209. §-ának (1) bekezdése alkalmazásával a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy a feltétel tisztességtelennek minősül-e azért, mert megállapítható, hogy annak alkalmazója a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg, a bírói mérlegeléshez pedig a jogalkotó a jogszabályhely (2) bekezdésében ad szempontokat, amely szerint a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.

A hatályos szabályozás továbbá a feltétel tisztességtelensége alól két kivételt is létrehoz: a Ptk. 209. §-ának (5) bekezdése szerint a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre, ha azok egyébként világosak és érthetőek; míg a (6) bekezdés szerint nem minősülhet tisztességtelennek a szerződési feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy jogszabály előírásainak megfelelően határozzák meg. A perbeli esetben azonban a kivételek alkalmazásának nem volt helye, az egységes bírói gyakorlat a kamat, díjak, költségek, egyéb feltételek egyoldalú szerződésmódosításának jogát nem a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésnek értelmezi; továbbá nem létezik olyan külön jogszabály, amely az alkalmazandó szerződési feltételeket, vagy azok meghatározásának módját írná elő, mivel a jogszabály nem magát az ok-listát határozza meg, hanem ezzel ellentétesen azokat a körülményeket állapítja meg, amelyek esetén a feltétel tisztességtelennek minősül.

Az ítéletábra annyiban osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy önmagukban a sérelmezett rendelkezésekről nem lehet kijelenteni, hogy nem világosak, nem érthetőek, továbbá az egyoldalú szerződésmódosítást megalapozó körülmények alapos oknak tekinthetők, és formálisan biztosított a fogyasztó részére a felmondás joga, ebből következően a feltétel tisztességtelenségének speciális, mérlegelési jogkört nem engedő szabálya nem alkalmazható.

Nem osztotta azonban azt az álláspontot, hogy az általános szabályozás szerint a bíróság mérlegelési körébe tartozó szempontok alapján a feltétel tisztességtelensége nem állapítható meg.

A 2/2010. (X.10.) PK vélemény 6. pontja alapján az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó kikötés különösen akkor tisztességtelen - feltéve, hogy nem ütközik jogszabályba -, ha tartalma a fogyasztó számára nem világos, nem érthető (egyértelmű és érthető megfogalmazás elve); az egyoldalú szerződésmódosítás feltételei nem tételesen meghatározottak, vagyis az ok-lista hiányzik, vagy van ok-lista, de az csak példálózó jellegű felsorolást tartalmaz (tételes meghatározás elve); az egyoldalú módosítás feltételei nem objektív jellegűek, vagyis a fogyasztóval szerződő félnek módja van a feltétel bekövetkeztét előidézni, abban közrehatni, a módosításra okot adó változást befolyásolni (objektivitás elve); az ok-listában meghatározott körülmények ténylegesen nem, vagy nem a körülmények változásának mértékében hatnak a kamatra, költségre illetve díjra (ténylegesség és arányosság elve); a fogyasztó nem láthatta előre, hogy milyen feltételek teljesülése esetén és milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá történő áthárítására (átláthatóság elve); a szerződésmódosítás bekövetkezése esetére nem biztosítja a fogyasztó számára a felmondás jogát (felmondhatóság elve); vagy kizárja, hogy a fogyasztó javára bekövetkező feltételváltozás hatása a fogyasztó javára érvényesítésre kerüljön (szimmetria elve).

A felhívott PK vélemény jogszabálynak nem minősül, és visszaható hatálya nincs, azonban a szerződési feltétel tisztességtelen, ezáltal érvénytelen volta a Hpt. 210. §-ának a szerződéskötés idején hatályos (3) bekezdéséből, a Ptk. 209. §-ának (1) bekezdéséből és a

18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 2. §-ának d) pontjából következett. A PK vélemény a jogszabályi rendelkezések nyelvtani, logikai és történeti értelmezése alapján a bírói gyakorlat részére tartalmaz iránymutatást.

A fenti jogszabályi rendelkezések és az azokat értelmező bírói gyakorlat alapján az ítélőtábla úgy találta, hogy a sérelmezett rendelkezés, a felek között feltárt tárgyalásokra, a szerződés céljára és rendeltetésére is tekintettel, tisztességtelen szerződési feltételnek minősül, ebből következően érvénytelen.

Az érintett szerződési kikötés nem felel meg a tételes meghatározás és az átláthatóság elvének. Olyan általános jellegű, globális szabályozást tartalmaz, mint „pénzpiaci feltételek, vonatkozó kockázatok változása”, amely differenciálás nélkül lehetővé teszi az alperes számára a fogyasztó ügyfélre érintő hátrányos, egyoldalú szerződésmódosítást. A szerződéses rendelkezést tartalommal kitölteni kívánó Általános Szerződési Feltételek 2010. január 1. napjáig hatályos rendelkezései hasonlóan általános, kellően nem differenciált okokat írnak le, úgymint bel- és külföldi pénzügyi piaci viszonyok, jogszabályok, hatósági előírások, banki üzletpolitika, kockázat változása, amelyek a fentiekben hivatkozott követelményeknek ugyancsak nem felelnek meg. A 2010. január 1. napját követő, az időközbeni jogszabályi változásokhoz igazodó rendelkezések már lényegesen konkretizáltabbak, azonban továbbra sem biztosítják a fogyasztó számára annak előreláthatóságát, hogy a szerződésben rögzített körülmények pontosan milyen változása esetén, milyen mértékben kerülhet sor a terhei növekedésére, nem rögzítenek paramétereket arra vonatkozóan, hogy az adott ok-listában feltüntetett körülmények bármely változása esetén, és ahhoz igazodva milyen mértékű kamat- és költségnövekedést idézhet elő a szerződésmódosítás. A fogyasztó szerződő fél számára a jövőbeli egyoldalú alperesi szerződésmódosítás tartalma ezért előre ki nem számítható és nem kontrollálható.

A keresettel támadott, az egyoldalú szerződésmódosítással kapcsolatos kikötés a felmondhatóság elvébe is ütközik, mert bár tartalmazza a szerződésmódosítástól függő felperesi felmondás jogosultságát, ugyanakkor a felmondás gyakorlásából eredő jogkövetkezmények, különösen a fennálló teljes tartozás hiánytalan megfizetésének a kötelezettsége, ténylegesen a fogyasztó adós számára nem jelent reális alternatívát az egyoldalú szerződésmódosítással szemben.

A rendelkezés nem tartalmaz továbbá szerződési kötelezettséget az alperesi oldalon arra vonatkozóan, hogy a kikötésben rögzített ok-lista elemeit érintő és az ügyfélre kedvező változások esetén, akár alperesi egyoldali szerződésmódosítás formájában, akár más módon a kamat tekintetében a fogyasztó javára szerződésmódosításra kerüljön sor. Így az alperes kizárólag jogot szerez, amellyel belátása szerint akár önkényesen élhet, ám kötelezettséget nem, a szerződő ügyfél pedig kizárólag kötelezettséget szerez, ám jogot nem. Az alperesnek az a hivatkozása, hogy a pénzpiaci viszonyok ténylegesen negatív irányú változása miatt nem volt lehetőség az ügyfélre kedvezőbb feltételek biztosítására, a feltétel tisztességtelenségének a megállapítása szempontjából közömbös, mert a szerződéses rendelkezésekből nem állapítható meg ilyen tartalmú alperesi kötelezettség, tehát az esetleges előnyök biztosítása ugyancsak nem kontrollálható, önkényes döntésén múlik.

Az ítéltábla a szerződésnek a kamat, díjak és egyéb feltételek tekintetében az alperest egyoldalú szerződésmódosításra feljogosító rendelkezésének az érvénytelenségét - a nyelvtanilag egységet képező hirdetményben közzétételt tartalmazó szövegrésszel együtt - a Ptk. 209/A. §-ának (2) bekezdése alapján megállapította. Az érvénytelenség jogkövetkezménye az, hogy az alperes az adott rendelkezés alapján érvényesen a szerződést egyoldalúan módosítani nem jogosult, azaz az egyoldalú szerződésmódosítási jognyilatkozatok szükségképpen érvénytelenek, azokból jogok és kötelezettségek érvényesen nem keletkeznek.

Mindezek alapján az ítéltábla az első fokú ítéletet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a fentiek szerint megváltoztatta.

Az ítélet megváltoztatása következtében az alperes mind az első-, mind a másodfokú eljárásban peresztes lett, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján az ítéltábla az alperest kötelezte egyetemlegesen a felperesek javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja, (5) és (6) bekezdései szerint a pertárgy értékére, illetve a fellebbezett értékre, valamint az indokolt jogi képviselői munkára tekintettel meghatározott első- és másodfokú ügyvédi munkadíj mint perköltség, továbbá a le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 42. §-a (1) bekezdésének a) pontja és 46. §-ának (1) bekezdése szerinti első- és másodfokú eljárási illeték viselésére.

A perköltség vonatkozásában a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapult.

Debrecen, 2014. július 10.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Pribula László s.k. előadó bíró,
Dr. Bakó Pál s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő